

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Диканського районного суду Полтавської області

08.08.2025

м. Полтава, 2025

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 08.08.2025 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Диканського районного суду Полтавської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Чугай Олег Вікторович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Беза Сергій Євгенійович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Місцезнаходження суду: вулиця Івана Мазепи 11-А, селище Диканька, Полтавський район, Полтавська область, 38500.

Голова суду – Петренко Людмила Євгеніївна (на посаді з 18.08.2023).

Штатна чисельність працівників суду – 18 осіб, серед яких 3 суддів.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Полтавській області.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», суд є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Відповідно до Паспорта будівлі (приміщення) суд розміщено у двоповерховій адміністративній будівлі на 2 поверсі.

При вході до будівлі наявна вивіска із зазначенням повної назви суду (фото 1). Вхід до центрального входу обладнано пандусом (фото 2).

У суді наявні два зали для проведення судових засідань: для розгляду цивільних справ та для розгляду кримінальних справ.

Зала для розгляду кримінальних справ оснащена загородженням для підсудних зі спеціального захисного скла (фото 7).

Окрім того, зали судових засідань технічно обладнані системою відеоконференцзв'язку, що дозволяє проводити засідання в режимі відеоконференції. Вікна залів судових засідань для розгляду кримінальних справ оснащені ґратами, що забезпечує додаткову безпеку.

У суді облаштовано 2 санітарні вузли для працівників та відвідувачів, наявний окремий санітарний вузол для підсудних (засуджених) (фото 12).

У суді наявні вогнегасники, що пройшли своєчасну перевірку та придатні до використання (фото 6), а також аптечки для надання домедичної допомоги з ліками які мають актуальні терміни використання (фото 5).

У суді наявні бактерицидні лампи для кварцювання приміщень, ведеться відповідний журналу обліку їх використання.

Інформаційні стенди, встановлені у приміщенні суду, містять важливу інформацію про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, дані про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, надання безоплатної правової допомоги, а також правила та обов'язки учасників судових процесів (фото 3, 4).

Для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених використовується огорожена стоянка через окремі ворота, а для посадки (висадки) обвинувачених (підсудних) використовується окремий вхід до приміщення суду (фото 9).

Охорона приміщення та пропускний режим забезпечуються працівниками Територіального управління Служби судової охорони в Полтавській області, відповідний пропускний пост знаходиться на 2 поверсі адміністративної будівлі.

Для контролю доступу до приміщення суду використовується система відеонагляду та ручний металодетектор.

Фактів заподіяння тілесних ушкоджень або насильницької смерті утримуваним особам під час їх перебування у приміщенні суду не встановлено.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування цієї судової установи групою НПМ здійснено 02.08.2023 та виявлено наступні порушення прав людини:

- на гідні умови тримання;
- права на життя;
- на рівний доступ до правосуддя.

За результатами попереднього відвідування надано рекомендації Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Полтавській області:

1. Опрацювати питання щодо обладнання у Диканському районному суді Полтавської області кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими);
2. Вжити заходів щодо обладнання у суді приміщення для роботи з матеріалами справи юристами (адвокатами, прокурорами);
3. Опрацювати питання щодо обладнання у суді достатньої кількості камер для тримання підсудних (засуджених) з розрахунку три камери на один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;
4. Взяти під контроль та забезпечити організацію проведення необхідних ремонтних робіт у підвальному приміщенні, яке використовується в якості тимчасового укриття;
5. Забезпечити проведення технічного обслуговування вогнегасників;

6. Опрацювати питання щодо облаштування приміщень суду у відповідність до вимог Державних будівельних норм ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність).

У ході відвідування встановлено, що рекомендації надані за результатом попереднього відвідування виконані частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Вимогами пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН Суди), передбачено, що у будівлі суду повинно бути три камери на кожну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ.

У ході відвідування встановлено, що в суді використовується 1 зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Відповідно до зазначених вимог, у суді має бути облаштовано 3 камери для тримання підсудних (засуджених), обвинувачених. Натомість облаштовано лише 2 таких камери площею по 2,15 м² кожна (фото 10,11).

Вказані факти свідчать про відсутність можливості роздільного розміщення примусово утримуваних чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою. Крім того невідповідність стандартизованій площі кожної камери (4 м²) вказує на неналежне поводження з вказаними особами.

Порушення права на життя (стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, статті 3, 27 Конституції України).

2. У порушення вимог пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, у приміщенні суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від камери до залу судових засідань, у зв'язку з чим, підсудні (засуджені) конвоюються через окремі коридорами, що є доступними для сторонніх осіб. Дана обставина призводить до порушення права на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних

(засуджених), а також підвищує ризики потрапляння до осіб, що перебувають у суді, заборонених речей та предметів.

3. У порушення вимог пункту 7.2.6 ДБН Суди, суд не обладнано автоматичною пожежною сигналізацією, що створює потенційну загрозу життю і небезпеці громадян у разі виникнення пожежі.

4. У порушення вимог статті 18-1 Кодексу цивільного захисту України, у суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

5. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейських пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поведіння.

Порушення прав осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України).

6. Відповідно до вимог пункту 4.2 ДБН Інклюзивність, доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

У порушення вимог пункту 6.3.3.1 ДБН Інклюзивність приміщення суду не обладнане ліфтом та підйомником (нахиленими або вертикальними піднімальними платформами), у зв'язку з чим, маломобільні групи населення без сторонньої допомоги не можуть потрапити до суду.

Водночас, під час спілкування працівники суду пояснили, що у разі необхідності, особи з інвалідністю можуть скористатись кнопкою виклику

працівників судової охорони. У подальшому, особу з інвалідністю за допомогою працівників суду транспортують на другий поверх.

7. У порушення вимог п. 11.5 ДБН Інклюзивність санітарний вузол у будівлі суду не пристосований для користування особами вказаних категорій через відсутність поручнів та інших пристосувань необхідних для осіб, що пересуваються на кріслі колісному або милицях (фото 8).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Полтавській області, Диканському районному суду Полтавської області відповідно до компетенції:

1. Забезпечити вказану судову установу достатньою кількістю камер для підсудних (засуджених) із розрахунку 3 камери на один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, площею не менше 4 м² кожна.
2. Обладнати приміщення суду автоматичною пожежною сигналізацією.
3. Облаштувати будівлю суду кімнатою для роботи адвоката з підсудними.
4. Забезпечити в суді ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань.
5. Обладнати будівлю суду ліфтом або підйомником для осіб з інвалідністю.
6. Обладнати будівлю суду санвузлом для маломобільних груп населення.
7. Опрацювати питання щодо можливості облаштування у будівлі суду найпростішого укриття.

Додаток: фототаблиця на 6 арк.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Лариса Кармазін-Денисенко

Фототаблиця до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

